

**T.C.
MUSKAT BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

**UMMAN GIDA VE TARIMSAL ÜRÜNLER SEKTÖRÜ RAPORU
2024**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
1. UMMAN PAZARINA GENEL BAKIŞ	3
1.1 İlgili Sektörde Pazar Büyüklüğü.....	3
1.2 Tüketici Tercihleri ve Segmentleri.....	3
2. UMMANIN SEKTÖREL DIŞ TİCARETİ	4
2.1 Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Ürünler.....	4
2.2 Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 20 Ülke	6
2.3 Ülkemizden En Fazla İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler	9
2.4 Diğer Ülkelerden ve Türkiye'den Gerçekleştirilen İthalatın Karşılaştırılması.....	10
3. UMMAN'DA PAZARA GİRİŞ.....	11
3.1 Hedef Bölgeler ve Şehirler	11
3.2 İlgili Fuarlar Hakkında Bilgi.....	11
3.3 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar	12
3.4 Dış Ticaret Mevzuatı	12
3.5 Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi	12
3.6 Zorunlu Belgeler.....	13
3.7 Etiketleme.....	13
3.8 Lojistik.....	13
3.9 Dağıtım Kanalları.....	14
3.10 İş Yapma Kolaylığı, İş Kültürü.....	14
4. FIRSATLAR VE TEHDİTLER.....	14
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	14

1. UMMAN PAZARINA GENEL BAKIŞ

Umman ekonomisi diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi hidrokarbona yani petrole dayanmaktadır. Ülkenin keşfedilmiş petrol varlığı 5,5 milyar varil olarak belirtilse de açıklanan üretim ve ihracat rakamları bunun daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Petrol endüstrisi, Umman'ın görece yüksek hayat standardı ve iyi bir alt yapıya sahip olmasının temel aktörü olmuştur. Petrol öncesi ise Umman ekonomisi ticaret, balıkçılık, küçük çaplı tarım ve madencilğe dayanmıştır. Diğer taraftan, Umman petrol üretimini artırarak gelir seviyesini artırmaya çalışırken, diğer taraftan ekonomik faaliyetleri çeşitlendirme ve ekonomik büyümenin uzun vadeli olmasını amaçlayan plan olan 'Vision 2040'ı uygulamaya devam etmektedir.

Ülkenin mevcut ekonomik büyüklüğüne bakıldığında 2023 yılında 108 milyar ABD doları GSYİH olan ülkenin 5 milyonu aşan nüfusa sahip olduğu görülmektedir. Bu ekonomik büyüklüğün %40'ından fazlası petrol ve doğalgaz satışı, %10 imalat sanayi, %40'ından fazlası ise başta lojistik, ticaret, bankacılık, inşaat olmak üzere hizmet sektöründen kaynaklandığı görülmektedir.

Nüfus yapısının %55'inden fazlasının Umman vatandaşı olduğu geri kalan kısmını ise ülkede çalışmakta olan başta Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Filipinler'den gelen kişiler oluşturmaktadır.

1.1 İlgili Sektörde Pazar Büyüklüğü

Ülkenin iklim koşulları ve coğrafi yapısı nedeniyle Umman tarım ürünleri üretiminde ve tarıma bağlı gıda ürünleri üretiminde ithalata bağımlı bir ülkedir. GSYİH içerisinde tarım faaliyetleri % 1 civarında pay almakta olup Umman'ın tarımsal üretimi esas olarak hurma, sebze, meyve ve az miktarda diğer mahsullerden oluşmaktadır. FAO'ya göre Umman'daki toplam tarım arazisi miktarı 1,4 milyon hektar olup bu da toplam arazi alanının yüzde 1,5'ine tekabül etmektedir. Bu kapsamda Umman Tarım Balıkçılık ve Su Kaynakları Bakanlığı verilerine göre toplamı 2,7 milyar ABD doları değere denk gelen 424 bin ton hayvansal ürün üretimi, 922 bin ton balık üretimi, 3 milyon ton bitkisel ürün üretimi olduğu ifade edilmektedir. Bu bilgiler kapsamında taze sütte %90, yumurtada %65, kümes hayvanları etinde %60, kırmızı ette %53, hurma hariç meyvelerde %26, sebzelerde %77, balıkta ve hurmada %100 gibi tüketimin yerli üretim ile karşılandığı bilgisi paylaşılmaktadır. Diğer taraftan gıda endüstrisi üretiminde ise yıllık 300 milyon ABD doları seviyesinde üretim miktarına sahip olduğu tahmin edilmektedir. Diğer taraftan, önemli oranda ithalata bağlı olan sektörün toplam hacminin yaklaşık 6 milyar ABD doları seviyesinde olduğu değerlendirilmektedir.

1.2 Tüketici Tercihleri ve Segmentleri

Ülke nüfusunda yabancıların payının oldukça yoğun olması ve yeme/içme kültürü olarak farklılıkları barındırması sebebiyle Umman gıda ve tarım ürünlerinde tüketici tercihleri önemli pay oynamaktadır. Özellikle Hint Yarımadasına yakınlığı ve bu bölgeden gelen yabancı nüfus gıda

tüketimini ve mutfak kültürünü önemli oranda etkilemektedir. Bu kapsamda ülkenin nüfus yapısını ve tüketici segmentini bu kapsamda değerlendirmek gerekmektedir.

2. UMMANIN SEKTÖREL DIŞ TİCARETİ

2.1 Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Ürünler

Gıda ve tarım ürünlerinde ülkenin ithalat miktarına bakıldığında 2023 yılında 5,2 milyar Doları seviyesinde ithalatının olduğu, en çok ithal edilen ürünlerin başında canlı koyun ve keçi, süt ve türevleri, tütün ürünleri, pirinç, palm yağı, kümes hayvanları eti, ek ve pasta ürünleri, buğday, peynir gelmektedir.

ÜRÜN (ilk 50)	2023
CANLI KOYUN VE KEÇİLER	383.210.512
SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER	360.025.555
TÜTÜN VEYA TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN YAPILMIŞ PUROLAR, UÇLARI	341.961.522
PIRİNÇ	293.192.986
PALM YAĞI VE FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	257.676.030
KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA	239.811.165
EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ	237.882.771
BUĞDAY VE MAHLUT	216.956.242
PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	148.121.763
ÇİKOLATA VE KAKAO İÇEREN DİĞER GIDA MÜSTAHZARLARI	125.854.448
KAMIŞ VEYA PANCAR ŞEKERİ VE KİMYACA SAF SAKAROZ (KATI HALDE)	91.103.866
TURUNÇGİLLER (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	90.907.222
HURMA, İNCİR, ANANAS, AVOKADO, GUAVA ARMUDU, MANGO VE MANGOST	84.738.975
MEYVE VEYA SERT KABUKLU MEYVE SULARI VE SEBZE SULARI (FERMENTE	82.718.179
TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMEYEN VEYA YER ALMAYAN GIDA	82.472.470
YAYIKALTI, PIHTILAŞTIRILMIŞ SÜT VE KREMA, YOĞURT, KEFİR VEYA DİĞER	82.338.410
MALT HÜLASASI, UN VEYA HUBUBATTAN DİĞER ÜRÜNLERİ İÇEREN	72.699.501
BÜYÜKBAŞ HAYVANLARININ ETLERİ; DONDURULMUŞ	64.982.642
KUŞ VE KÜMES HAYVANLARININ KABUKLU YUMURTALARI	64.732.921
SOĞAN, ŞALOT, SARIMSAK, PIRASA VE DİĞER SOĞANIMSIZ SEBZELER	63.476.310
HAYVAN GIDASIZ OLARAK KULLANILAN MÜSTAHZARLAR	61.133.904
MISIR	60.579.483
KAKAO İÇERMİYEN ŞEKER MAMULLERİ (BEYAZ ÇİKOLATA DAHİL)	58.491.788
PATATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	55.587.028
KOYUN VE KEÇİ ETLERİ (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	55.288.724

HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ ET, SAKATAT, KAN VEYA BÖCEK (SOSİSLER)	55.284.188
MAKARNALAR VE KUSKUS	52.380.722
DOMATES (SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULLERLE HAZIRLANMIŞ VEYA	45.659.403
SOSLAR VE MÜSTAHZARLARI, ÇEŞNİ VE LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR, HARDAL UNU	45.631.388
DİĞER SEBZELER; DONDURULMUŞ, SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULDE	45.492.708
DONDURMA VE YENİLEN DİĞER BUZLAR	39.699.769
KURU BAKLAGİLLER (KABUKSUZ)	39.693.794
SULAR (MİNERAL VE GAZLI SULAR DAHİL) (İLAVE ŞEKER VEYA TATLANDIRICI	38.708.867
CANLI BÜYÜKBAŞ HAYVANLAR (AT, EŞEK, KATIR VE BARDOLAR HARİÇ)	38.126.887
ELMA, ARMUT VE AYVA (TAZE)	37.427.311
SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMEMİŞ, İLAVE ŞEKER VEYA DİĞER TATLANDIRICI	32.129.685
ARPA	31.997.868
DİĞER MEYVELER (TAZE)	31.544.654
ÜZÜMLER (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	31.472.176
AYÇİÇEĞİ TOHUMU, ASPİR VEYA PAMUK TOHUMU YAĞLARI VE BUNLARIN	30.981.497
ETİL ALKOL (ALKOL DERESESİ < %80, TAĞYİR EDİLMEMİŞ) VE DAMITILARAK ELDE	28.895.674
SOYA YAĞI VE FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	27.992.447
KAHVE, KAHVE KABUK VE KAPÇIKLARI, İÇİNDE HERHANGİ BİR ORANDA KAHVE	26.785.896
ZENCEFİL, SAFRAN, ZERDEÇAL (CURCUMA), KEKİK, DEFNE YAPRAKLARI, KÖRİ VE	26.231.793
BÜYÜKBAŞ HAYVANLARININ ETLERİ; TAZE VEYA SOĞUTULMUŞ	26.200.134
ÇAY	25.683.294
HUBUBAT VEYA BAKLAGİLLERİN ELENMESİ, ÖĞÜTÜLMESİ VEYA BAŞKA İŞLEMLERE	25.360.259
SOYA FASULYESİ YAĞININ EKSTRAKSİYONUNDAN (ÖZÜTLEME) ARTA KALAN KÜSPE	24.871.014
DİĞER SERT KABUKLU MEYVELER (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	24.808.352
DİĞER SEBZELER; DONDURULMAMIŞ, SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULDE	24.481.701
TOPLAM	5.217.545.833

2.2 Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 20 Ülke

Anılan ürünlerin ithalatının gerçekleştirildiği ülkelere bakıldığında Birleşik Arap Emirliklerinin ilk sırada yer aldığı, bu ülkeyi Hindistan, Suudi Arabistan ve İran'ın takip ettiği görülmektedir. BAE'den gelen ithalatın önemli bir kısmı yeniden ihracat yolu ile diğer ülkeli menşeli ürünler olduğu bilinmekte olup ülkemiz menşeli ürünlerden de bu yolla dolaylı ithal edilen ürünler mevcuttur.

ÜLKE	USD	PAY
BAE	1.869.023.320	35,8%
HİNDİSTAN	544.806.132	10,4%
SUUDİ ARABİSTAN	398.639.658	7,6%
İRAN	308.029.763	5,9%
SOMALİ	197.903.924	3,8%
ENDONEZYA	192.102.571	3,7%
MISIR	189.507.440	3,6%
RUSYA	153.277.320	2,9%
BREZİLYA	148.889.876	2,9%
PAKİSTAN	142.539.755	2,7%
BELÇİKA	115.649.773	2,2%
HOLLANDA	108.131.256	2,1%
AVUSTRALYA	106.742.523	2,0%
MALEZYA	104.705.272	2,0%
TÜRKİYE	103.117.747	2,0%
BAHREYN	78.281.555	1,5%
ABD	78.263.930	1,5%
ÇİN	72.939.404	1,4%
İSPANYA	51.040.782	1,0%
ALMANYA	44.187.521	0,8%
TOPLAM	5.217.545.833	100,0%

Anılan ülkelerden ithal edilen ürünlerin ilk 3 sıralaması aşağıdaki gibidir:

ÜLKE	ÜRÜN GRUBU	2023
BAE	TÜTÜN VEYA TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN YAPILMIŞ PUROLAR, UÇLARI AÇIK PUROLAR, SİGARİLLÖLÖR VE SİGARA	324.554.958
	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER	171.808.560
	KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	117.919.480
HİNDİSTAN	PİRİNÇ	210.747.570
	BÜYÜKBAŞ HAYVANLARININ ETLERİ; DONDURULMUŞ	47.260.783
	SOĞAN, ŞALOT, SARIMSAK, PIRASA VE DİĞER SOĞANIMSİ SEBZELER	29.425.269
İRAN	CANLI KOYUN VE KEÇİLER	216.570.232
	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	15.761.831
	KAVUNLAR (KARPUZLAR DAHİL) VE PAPAYA (TAZE)	15.399.836
SOMALİ	CANLI KOYUN VE KEÇİLER	154.329.870
	CANLI BÜYÜKBAŞ HAYVANLAR (AT, EŞEK, KATIR VE BARDÖLÖR HARİÇ)	37.216.683
	BALIKLAR (DONDURULMUŞ); 03.04 POZİSYONUNDAKİ BALIK FİLETÖLARI	3.590.025
ENDONEZYA	PALM YAĞI VE FRAKSİYÖNLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	178.231.501
	HAYVANSAL, BİTKİSEL VEYA MİKROBİYAL KATI VE SIVI YAĞLAR VE BUNLARIN FRAKSİYÖNLARI	2.286.932
	HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ BALIKLAR; HAVYAR VE BALIK YUMURTALARINDAN ELDE EDİLEN HAVYAR	2.180.187
SUUDİ ARABİSTAN	EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ	67.405.232
	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	53.303.865
	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER	49.511.789
RUSYA	BUĞDAY VE MAHLUT	143.445.001
	MISIR	5.392.174
	ARPA	1.986.485
BREZİLYA	KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI	99.963.346
	MISIR	21.368.209

	SOYA FASULYESİ YAĞININ EKSTRAKSİYONUNDAN (ÖZÜTLEME) ARTA KALAN KÜSPE VE DİĞER KATI ARTIKLAR	12.077.648
AVUSTRALYA	BUĞDAY VE MAHLUT	49.924.012
	KOYUN VE KEÇİ ETLERİ (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	25.809.635
	ARPA	15.297.145
BELÇİKA	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER	49.351.892
	DİĞER SEBZELER; DONDURULMUŞ, SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULDE HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ	22.411.057
	MALT HÜLASASI, UN VEYA HUBUBATTAN DİĞER ÜRÜNLERİ İÇEREN	17.764.176
PAKİSTAN	PİRİNÇ	51.084.861
	MISIR	16.367.036
	HURMA, İNCİR, ANANAS, AVOKADO, GUAVA ARMUDU, MANGO VE MANGOST (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	15.540.405
MALEZYA	PALM YAĞI VE FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	57.911.222
	HAYVAN GIDASI OLARAK KULLANILAN MÜSTAHZARLAR	7.494.302
	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER	6.503.618
HOLLANDA	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER	55.284.559
	MALT HÜLASASI, UN VEYA HUBUBATTAN DİĞER ÜRÜNLERİ İÇEREN	9.451.051
	TÜTÜN VEYA TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN YAPILMIŞ PUROLAR, UÇLARI AÇIK PUROLAR, SİGARİLLÖLER	6.210.591
MISIR	TURUNÇGİLLER (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	38.446.743
	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	16.335.306
	ÇİKOLATA VE KAKAO İÇEREN DİĞER GIDA MÜSTAHZARLARI	15.666.035
BAHREYN	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	41.897.241
	EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ	8.185.108
	TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMİYEN VEYA YER ALMAYAN GIDA	7.819.310
ÇİN	DOMATES (SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULLERLE HAZIRLANMIŞ VEYA	23.080.422
	SOĞAN, ŞALOT, SARIMSAK, PIRASA VE DİĞER SOĞANIMSİ SEBZELER	13.660.380
	HAVUÇ, ŞALGAM, KIRMIZI PANCAR, TEKE SAKALI, KÖK KEREVİZİ, TURP VE BENZERİ YENİLEN KÖKLER	9.093.355

TÜRKİYE	ÇİKOLATA VE KAKAO İÇEREN DİĞER GIDA MÜSTAHZARLARI	12.780.100
	EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ	10.749.835
	HAYVAN GIDASİ OLARAK KULLANILAN MÜSTAHZARLAR	8.938.984
ABD	SOSLAR VE MÜSTAHZARLARI, ÇEŞNİ VE LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR,	12.943.242
	KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	10.292.521
	İSVEÇ ŞALGAMI, HAYVAN PANCARI, KÖK YEMLER, OT, YONCA, ÜÇGÜL, EVLİYA OTU, YEMLİK LAHANA, ACI BAKLA	8.182.684
FRANSA	TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMİYEN VEYA YER ALMAYAN GIDA MÜSTAHZARLARI	22.877.678
	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	3.330.999
	EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ,	1.444.757
ALMANYA	SÜT VE KREMA; KONSANTRE EDİLMİŞ VEYA İLAVE ŞEKER YA DA DİĞER	14.053.884
	PATATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	6.891.727
	PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	5.871.815

2.3 Ülkemizden En Fazla İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler

Ülkemizden ithalatı yapılan gıda ve tarım ürünleri listesine bakıldığında çikolata, bisküvi ve şekerlemeler, hayvan yemleri, işlenmiş domates türevleri, makarna, bitkisel yağlar, yumurta, peynir, maya, meyve sebzeler ilk sıralarda yer almaktadır. 2023 yılında ülkemizde görülen kuş gribi nedeniyle Umman'ın uyguladığı kümes hayvanları eti ve yumurtası ithalatı yasağı nedeniyle anılan ürünler 2023 yılı öncesinde en çok ithal edilen ürünler arasında yer almaktadır.

ÜRÜN	2023
ÇİKOLATA VE KAKAO İÇEREN DİĞER GIDA MÜSTAHZARLARI	12.780.100
EKMEK, PASTA, KEK, BİSKÜVİ VE DİĞER EKMEKÇİLİK MAMULLERİ	10.749.835
HAYVAN GIDASİ OLARAK KULLANILAN MÜSTAHZARLAR	8.938.984
KAKAO İÇERMEYEN ŞEKER MAMULLERİ (BEYAZ ÇİKOLATA DAHİL)	7.219.533
DOMATES (SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULLERLE HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE	7.063.137
TÜTÜN VEYA TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN YAPILMIŞ PUROLAR, UÇLARI AÇIK PUROLAR, SİGARİLLÖLÖR	6.174.882
MAKARNALAR VE KUSKUS	5.845.819
AYÇİÇEĞİ TOHUMU, ASPİR VEYA PAMUK TOHUMU YAĞLARI VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI	5.680.678

KUŞ VE KÜMES HAYVANLARININ KABUKLU YUMURTALARI	5.137.773
PEYNİR VE PIHTILAŞMIŞ ÜRÜNLER	3.134.492
SOYA YAĞI VE FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	2.933.090
DİĞER BİTKİSEL VEYA MİKROBİYAL SABİT YAĞLAR VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI	2.519.122
ZEYTİNYAĞI VE FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	2.509.797
MAYALAR VE CANSIZ DİĞER TEK HÜCRELİ MİKROORGANİZMALAR VE HAZIRLANMIŞ KABARTMA TOZLARI	2.245.202
PATATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	1.865.663
YAYIKALTI, PIHTILAŞTIRILMIŞ SÜT VE KREMA, YOĞURT, KEFİR	1.820.885
DİĞER MEYVELER (TAZE)	1.177.856
DİĞER SEBZELER; DONDURULMAMIŞ, SİRKE/ASETİK ASİTTEN BAŞKA USULDE HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ	1.118.826
HUBUBAT VEYA HUBUBAT ÜRÜNLERİNİN KABARTILMASI VEYA KAVRULMASI SURETİYLE ELDE EDİLEN GIDA MAMÜLLERİ	902.491
TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMİYEN VEYA YER ALMAYAN GIDA MÜSTAHZARLARI	897.059
TURUNÇGİLLER (TAZE VEYA KURUTULMUŞ)	869.310
KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	764.388
REÇELER, JÖLELER, MARMELATLAR, MEYVA VEYA SERT KABUKLU MEYVA PÜRESİ,	728.386
ELMA, ARMUT VE AYVA (TAZE)	702.970
HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ ET SAKATAT (SOSİSLER VE BENZERLERİ HARİÇ)	670.713
TOPLAM	103.117.747

2.4 Diğer Ülkelerden ve Türkiye'den Gerçekleştirilen İthalatın Karşılaştırılması

Gıda ve tarım ürünlerinde ülkemiz menşeli ürünlerin payının Umman'ın toplam ithalatında % 2 seviyesinde olduğu, BAE üzerinden gerçekleşen ithalat ile bu payın daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Diğer taraftan Umman'ın en çok ithalatını BAE, Suudi Arabistan, Hindistan, İran, Somali gibi kara sınırı olan ya da deniz ötesi komşu olan yakın ülkelerden gerçekleştirdiği görülmektedir. Bunun nedenleri olarak tarihsel olarak bu bölgelerden ticaretin yapılıyor olması, gıda ürünleri taşımacılığının masraflı olması, gıda arz güvenliği açısından yakın mesafelerden sağlama amacının etkin olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, tüketici alışkanlıkları da bu ithalat yapısında önemli pay sahibidir. Örneğin mutfak kültüründe önemli paya sahip pirinç, cinsi itibarıyla Hint yarımadasında üretilen basmati pirinç olup en çok Hindistan ve Pakistan'dan; palm yağının yemeklerde yoğun tüketilmesi nedeniyle

Endonezya ve Malezya'dan; gramaj olarak küçük olan tavuklar tercih edildiğinden Tavuk eti Brezilya'dan ithal edilmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizce dünya geneline gerçekleştirilen 30 milyar ABD doları aşan gıda ve tarım ürünleri ihracatı, ürün çeşitliliği miktarı ve Umman'ın mevcut ithalatından alınan pay dikkate alındığında ülkemiz açısından bu pazardan daha fazla pay alınabileceği düşünülmektedir. Özellikle ayçiçek yağı ve zeytinyağı, meyve ve sebzeler, un ve unlu mamüller, makarna, bisküvi ve çikolata ürünleri başta olmak üzere birçok gıda ve tarım ürünleri ihracatı mümkündür.

3. UMMAN'DA PAZARA GİRİŞ

3.1 Hedef Bölgeler ve Şehirler

Ülke nüfusunun önemli bir bölümü şehirlerde yaşamakta olup başkent Muskat yaklaşık 1,5 milyon ile en fazla nüfusa sahiptir. Sonrasında sırasıyla Sohar, Nizwa ve Salalah şehirleri nüfusun önemli bir payına ev sahipliği yapmakta olup ihracat pazarı açısından bu şehirler önemlidir.

3.2 İlgili Fuarlar Hakkında Bilgi

Ülkede ticari önemi olan ve uluslararası niteliği olan fuarlar Muskat'da gerçekleştirilmekte olup fuarların niteliği görece ülkeye hitap edecek büyüklükte olmaktadır. Firmalarla temas kurma ve pazara açılma anlamında önemli bir paya sahip olan fuarlara katılım ihracatçı firmalarımız açısından önem arz etmekte olup firmalarımızın katılımı genel olarak düşük seviyede olmaktadır. Bunun nedeni olarak yakın coğrafyada yer alan Dubai'deki fuarlara katılımın firmalarımızca daha önemli görülmesi ve Umman pazarının görece küçük olduğu düşüncesidir. Bu kapsamda Umman'ın gıda ve tarım ürünlerinde 5 milyar ABD doları aşan ithalatının önemli bir potansiyel barındırdığını unutmamak gerekmektedir. İlgili fuar bilgileri aşağıda yer almaktadır:

FUAR ADI	DÖNEM	ŞEHİR	WEB SAYFASI
FOOD AND HOSPITALITY OMAN	EYLÜL	MUSKAT	https://foodandhospitalityoman.com/
OMAN AGROFOOD	ARALIK	MUSKAT	https://omanagrofood.com/
HORECA OMAN	HAZİRAN	MUSKAT	https://www.horecaoman.com/

3.3 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

İthalatçı firmaların ticari sicil kayıtlarından sorgulanması için umman Ticaret, Sanayi ve Yatırım Teşviği Bakanlığı sayfasından gerekli bilgi edinilebilir.

<https://www.business.gov.om/portal/searchCommercialName?execution=e1s1>

Ayrıca Umman Ticaret ve Sanayi Odasının firma rehberlerine aşağıdaki bağlantıdan erişim sağlanabilmektedir:

<https://omanchamber.com/economic-information/occi-directory/trade-directory/>

3.4 Dış Ticaret Mevzuatı

Umman dış ticaret politikaları, ülkenin ithalata bağımlı yapısının bir uzantısı olarak oldukça liberaldir. İthalat rejimi ve uygulamaları, üyesi olduğu Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerine paralel olarak ortalama %5 civarı bir gümrük vergisi tahsil etmektedir. Temel gıda ürünlerinin önemli bir miktarında ise % 0 olarak uygulanmaktadır. Gümrük vergisi bilgisi için:

www.customs.gov.om/esw/jsf/secure/esw/common/PublicHSCodeSearch.xhtml?locale=en

İlgili mevzuat için:

<https://www.customs.gov.om/dgcportal/laws-regulations>

Diğer taraftan, Umman'da ithalat gerçekleştirecek bir firmanın elektronik tek pencere sistemine (Beyan) sistemine kayıtlı olması gerekmektedir. Bu platform üzerinden istenilen belge ve mevzuata buradan erişilebilmektedir. İlgili elektronik tek pencere sistemi:

<https://www.customs.gov.om/esw/jsf/secure/esw/common/Login.xhtml>

3.5 Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Umman, Bahreyn, Kuveyt, Katar, Suudi Arabistan Krallığı ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden oluşan Körfez İşbirliği Konseyi'nin (KİK) bir üyesidir. KİK üyeleri arasında 1983 yılında bir serbest ticaret alanı ve Ocak 2008'de hizmetler için ortak bir pazar kurulmuştur. KİK, birkaç ürün dışında ortak bir dış tarife uygulamaktadır. Acil durum önlemleri, veteriner karantinası ve bitki karantinası gibi bir dizi başka konuda ortak mevzuat kabul edilmiştir. Umman ayrıca, üyeler arasındaki ticaret engellerinin çoğunun 1 Ocak 2005'te ortadan kaldırıldığı Pan-Arap Serbest Ticaret Bölgesi (PAFTA) Antlaşması'nın da bir üyesidir. Umman'ın Amerika Birleşik Devletleri ile serbest ticaret anlaşması (STA) ve KİK aracılığıyla da Singapur ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ile STA'ları vardır. Ülkemiz ile herhangi bir serbest ticaret anlaşması mevcut değildir.

3.6 Zorunlu Belgeler

Canlı veya kesilmiş hayvanlar, tavuk ve kuşlar, süt, süt ürünleri ve yumurtalar, bütün taze ve dondurulmuş gıda ürünleri ile gübre, tohumlar vb. ürünlerin ithalatından önce veteriner kontrolünden geçmesi gerekmektedir.

Teneke kutu içerisinde gelen bütün ürünler sağlık karantinasından geçmek zorundadır. Tarım ürünleri ve meyve ve sebzeler için Bitki Sağlığı Sertifikası, işlenmiş gıda ürünleri (çay, kahve, bisküviler, çikolata vb.) için ise ayrıca sağlık sertifikası istenilmektedir.

Et ve et ürünleri eğer Türkiye, Mısır gibi Müslüman bir ülkeden ithal ediliyorsa Helal Sertifikası yerine tercümesi yapılmış sağlık sertifikası yeterli olmaktadır. Ancak gayrimüslim bir ülkeden ithal ediliyorsa o ülkede veya komşu ülkelerinde bulunan yetkili ve tanınmış Helal Sertifikası veren bir kuruluş veya merkezden söz konusu sertifikanın alınması gerekmektedir.

3.7 Etiketleme

Etiketlemede, KİK ülkeleri tarafından izlenen politikalar Umman tarafından da izlenmektedir. Buna göre gıda ürünlerinin etiketlerinde ürün ve marka ismi, üretim ve son kullanma tarihi, menşei, üreticinin adı ve adresi, metrik bazda ağırlığı ve içeriği hakkında bilgi yer almalıdır. Ürünlerin etiketlerinin Arapça olması zorunludur. Etiketlerde ayrıca İngilizce bilgiler de yer alabilir. Sadece İngilizce etiketlere çok istisnai durumlar haricinde müsaade edilmemekte, bununla birlikte ürün üzerine Arapça etiketlerin yapıştirilmesine izin verilmektedir. Son kullanma tarihi ambalajda yer almalı; etiket ile ürüne yapıştirilmamalıdır. Ayrıca içerik kısmında özellikle yağ bilgilerinde çeşit bilgisine yer verilmesi zorunlu olup bitkisel yağ gibi genel bilgilere sahip etiketli ürünlerin ithalatına izin verilmemektedir.

3.8 Lojistik

Umman dış ticaretinde kullanılan taşıma modları incelendiğinde 2023 yılında ithalatında %66, ihracatında ise %94 olmak üzere deniz yolunun çoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. Ülkemiz ile Umman arasında gerçekleşen ihracatımızın taşıma modlarına göre dağılımına bakıldığında ise %80'inin deniz yolu ile gerçekleştiği, hava yolunun %17 paya sahip olduğu ve kara yollarının ise %3 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Deniz yolu taşımacılığının yoğunluk kazanmasına rağmen gerek frekans sayılarının azlığı gerekse de birçok seferin doğrudan Umman limanlarına ulaşmayıp Mısır, Suudi Arabistan ve Dubai limanları üzerinden aktarma yapması teslimat sürelerini ve taşıma maliyetlerini artıran bir unsurdur. Diğer taraftan, yakın zamanda Süveyş kanalında yaşanan kaza sonrası gecikmeler, Yemen dolaylarında gemilere yapılan saldırılar düşünüldüğünde kara yolu taşımacılığının alternatif olma açısından önemi ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda bazı firmalarımızın İran üzerinden Bandar Abbas limanını aktarma yaparak gerek Dubai'ye gerekse de Umman limanlarına ürünleri sevk ettikleri bilinmektedir. Bu çerçevede anılan güzergâhın deniz yoluna nazaran daha kısa sürede tamamlandığı ve deniz yolu taşımacılığında yaşanan fiyat dalgalanmalarında önemli

oranlarda fiyat avantajı sağladığı dikkate alındığında bu güzergâhtan kara yolu taşımacılığı ihracatçılarımız için önemli bir alternatif olacaktır.

3.9 Dağıtım Kanalları

Muskat'da yer alan Mawaleh toptancı hali meyve ve sebze toptan ticaretinde önemli bir yere sahip olup meyve sebzeler Muskat ve yakın şehirlere buradan gitmektedir. Diğer taraftan zincir marketlerde gıda ve tarım ürünleri satışı çoğunlukla distribütör firmalar aracılığıyla yapılmakta olup marketler doğrudan mal alımı yapmamaktadırlar. Bu kapsamda firmaların distribütör firmalar ile çalışması veya büyük şehirlerde kendi dağıtım kanallarını kurmaları gerekmektedir. Perakende satışların önemli bir kısmı büyük şehirlerde zincir marketler üzerinden yapılmakta, daha ufak şehirlerde ve kırsalda ise yerel marketler mevcuttur.

3.10 İş Yapma Kolaylığı, İş Kültürü

Gıda ve tarım ürünlerinde pazarlama distribütör firmalar üzerinden yürümekte ve market zincirleri de satış sonrası ve belirli vadeler ile ödemeleri yapmaktadır. Diğer taraftan ürünlerin raf ömürlerinin kısıtlı olmasından dolayı belirli bir süre önce toplatılması gerektiğinden satışı hızlı olmayan ürünlerin raflarda yerini alması oldukça maliyetli olabilmektedir. Diğer taraftan İran, Hindistan, Mısır, Lübnan gibi tarımsal üretimleri olan ülkelerin ülkemize göre gerek termin gerekse de navlun ücretleri açısından daha erişilebilir olmaları nedeniyle bu ülkeler menşeli ürünler ülkemiz menşeli ürünlere nazaran daha rekabetçi olabilmektedirler. Fakat Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika gibi Avrupa ülkelerinden önemli miktarlarda gıda ve tarım ürünlerinin ithal ediliyor olması ülkemiz ihraç ürünlerinin de rekabetçi olabileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca bu sektörde çalışan kişilerin çoğunlukla Hint yarımadası kökenli olmasından kaynaklı iş yapma alışkanlıklarının dikkate alınması gerekmektedir.

4. FIRSATLAR VE TEHDİTLER

Ülkenin görece yüksek alım gücüne sahip olması, coğrafi ve iklim koşulları nedeniyle gıda ve tarımsal üretiminin yeterli olmaması nedeniyle ithalata bağımlı olması, ülkemizin ve ihraç ürünlerinin son yıllarda bilinirliğinin artış göstermesi ülkemiz ihraç ürünlerinin ülkeye ihracatında önemli fırsatlar ortaya koymaktadır. Fakat Umman dış ticaretinde tarihsel süregelen yapı ve firmalarımızın diğer Körfez ülkelerine nazaran Umman pazarını küçük görmeleri bu pazardan firmalarımızın daha fazla pay almasının önünde tehdit olarak görülmektedir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

5 milyonu aşkın nüfusu ve 100 milyar ABD dolarını aşkın GSYİH sahip Umman iklim koşulları ve coğrafi yapısı nedeniyle tarım ürünleri ve gıda ürünleri tüketiminde ithalata bağımlı bir ülke pozisyonunda yer almaktadır. GSYİH içerisinde tarım faaliyetleri % 1 civarında pay almakta olup

Umman'ın tarımsal üretimi esas olarak hurma, sebze, meyve ve az miktarda diğer mahsullerden oluşmaktadır.

Gıda ve tarım ürünlerinde ülkenin ithalat miktarına bakıldığında 2023 yılında 5,2 milyar Doları seviyesinde ithalatının olduğu, en çok ithal edilen ürünlerin başında canlı koyun ve keçi, süt ve türevleri, tütün ürünleri, pirinç, palm yağı, kümes hayvanları eti, ek ve pasta ürünleri, buğday, peynir gelmektedir. Anılan ürünlerin ithalatının gerçekleştirildiği ülkelere bakıldığında Birleşik Arap Emirliklerinin ilk sırada yer aldığı, bu ülkeyi Hindistan, Suudi Arabistan ve İran'ın takip ettiği görülmektedir.

Ülkemizden ithalatı yapılan gıda ve tarım ürünleri listesine bakıldığında çikolata, bisküvi ve şekerlemeler, hayvan yemleri, işlenmiş domates türevleri, makarna, bitkisel yağlar, yumurta, peynir, maya, meyve sebzeler ilk sıralarda yer almaktadır.

Ülkemizce dünya geneline gerçekleştirilen 30 milyar ABD doları aşan gıda ve tarım ürünleri ihracatı, ürün çeşitliliği miktarı ve Umman'ın mevcut ithalatından alınan pay dikkate alındığında ülkemiz açısından bu pazardan daha fazla pay alınabileceği düşünülmektedir. Özellikle ayçiçek yağı ve zeytinyağı, meyve ve sebzeler, un ve unlu mamuller, makarna, bisküvi ve çikolata ürünleri başta olmak üzere birçok gıda ve tarım ürünleri ihracatı mümkündür.